

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшадағы балаларға экологиялық тәрбие беру

ЖАРИЯЛАНДЫ
18.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173136/

Ысқақ Гаухар Ширек қызы

Лауазымы: тәрбиеші

Қызылорда облысы

Шиелі ауданы

Кмқк «Балдырған» бөбекжай-бақшасы

Кіріспе: Қазіргі қоғамда экологиялық проблемалардың қарқынды дамуы табиғат пен қоршаған ортаны қорғаудың маңыздылығын арттырды. Осыған орай, балаларға экологиялық тәрбие беру – болашақ ұрпақтың табиғатқа деген сүйіспеншілігін, оны қорғау жөніндегі жауапкершілігін қалыптастырудағы ең маңызды қадамдардың бірі болып табылады. Экологиялық тәрбие, әсіресе, балалардың алғашқы даму кезеңінде, яғни балабақша жасында берілуі тиіс. Бұл кезеңде балалардың дүниетанымы қалыптасып, қоршаған ортаға деген көзқарастары қалыптасады.

1. Экологиялық тәрбие деген не?

Экологиялық тәрбие – бұл табиғатқа деген сүйіспеншілікті, оны қорғауға деген жауапкершілікті және табиғатпен үйлесімді өмір сүру дағдыларын қалыптастыру процесі. Ол балаларға экологиялық білім берумен қатар, оларға қоршаған ортаны түсінуге және оған дұрыс көзқарас қалыптастыруға көмектеседі. Балалар табиғаттың әдемілігін, маңыздылығын және оны қорғаудың қажеттілігін ерте жастан түсінуі тиіс.

2. Балабақшада экологиялық тәрбие берудің маңызы

Балабақша балалары үшін экологиялық тәрбие беру – бұл олардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін оятып, оны қорғаудың алғашқы дағдыларын үйрету мүмкіндігі. Төменде экологиялық тәрбиенің маңыздылығын көрсететін бірнеше аспектілерді атап өтуге болады:

- **Дүниетанымның қалыптасуы:** Балалар табиғаттың әртүрлі элементтерін

танып, оның заңдылықтарын түсінуге мүмкіндік алады. Олар өсімдіктер мен жануарлардың өміріне, табиғаттағы өзгерістерге назар аударып, оның тіршілік үшін маңыздылығын түсінеді.

- **Табиғатпен өзара әрекеттесу:** Балабақшадағы экологиялық тәрбие балаларды табиғатпен өзара әрекет жасауға үйретеді. Олар өсімдіктерді баптап, жануарларды қамқорлықпен қарай отырып, табиғатқа жақындап, оның қажеттілігін түсінеді.
- **Экологиялық жауапкершілік:** Балалар ерте жастан бастап, табиғатқа деген жауапкершілікті сезінуі тиіс. Оларға қалдықтарды қайта өңдеу, су мен энергияны үнемдеу, ағаш отырғызу сияқты маңызды экологиялық әрекеттерді үйрету экологиялық мәдениетті қалыптастыруға ықпал етеді.
- **Әлеуметтік және психологиялық әсер:** Экологиялық тәрбие балалардың әлеуметтік қарым-қатынасын жақсартады. Олар табиғат қорғауға бағытталған ойындар мен топтық іс-әрекеттерге қатыса отырып, топта ынтымақтастық пен бір-біріне деген құрметті үйренеді.

3. Балабақшада экологиялық тәрбие беру тәсілдері

Экологиялық тәрбие балабақшада әртүрлі тәсілдер мен әдістер арқылы жүзеге асырылады. Төменде олардың бірнешеуін қарастырамыз:

3.1. Экологиялық ойындар мен тапсырмалар

Балалар үшін ойын – ең тиімді оқыту әдісі. Экологиялық ойындар балаларды табиғатқа жақындатады, оларға қоршаған орта туралы түсініктерін кеңейтеді. Мысалы, «Табиғаттың құпиялары» деген тақырыпта ұйымдастырылған ойындарда балалар өсімдіктер мен жануарлардың аттарын, ерекшеліктерін біледі. Сондай-ақ, табиғат туралы өлеңдер мен жұмбақтар, тапсырмалар да баланың экологиялық білімін арттыруға септігін тигізеді.

3.2. Табиғатқа шығу, серуендер ұйымдастыру

Балабақша балаларының табиғатқа деген қызығушылығын арттыру үшін серуендер мен экскурсиялар ұйымдастыру маңызды. Балалар түрлі өсімдіктер мен жануарларды көру арқылы табиғаттың әртүрлі аспектілерін үйренеді. Табиғат аясында түрлі бақылаулар жүргізу, гүлдер мен ағаштарды зерттеу, жануарлардың өмірін тану – балаларға экологияның негіздерін түсінуге көмектеседі.

3.3. Экологиялық жобалар

Экологиялық тәрбие беру үшін балаларды жобалық жұмысқа тарту өте тиімді әдіс болып табылады. Мысалы, «Табиғатқа қамқорлық» атты жобаны іске асыру барысында балалар табиғатқа зиян келтіретін іс-әрекеттерден аулақ болуға, қоршаған ортаны

қорғау шараларына қатысуға дағдыланады. Балалар өздері өсірген өсімдіктер мен ағаштарды күтіп-баптауды үйренеді. Сонымен қатар, олар табиғатқа зиян келтірмейтін қайта өңдеу және қалдықтарды жою сияқты іс-шараларға қатысады.

3.4. Әртүрлі бейнемазмұндар мен әдебиет

Экологиялық тақырыптағы мультфильмдер мен бейнемазмұндар балалардың экологиялық тәрбие алуында маңызды рөл атқарады. Бұл бейнемазмұндар арқылы балалар табиғаттың сұлулығын, экологиялық дағдарыстардың салдарын көре алады. Сонымен қатар, экологиялық тақырыпта жазылған кітаптар мен ертегілер балалардың қоршаған ортаға деген қызығушылығын арттырады.

4. Экологиялық тәрбие беру – болашақ ұрпақтың жауапкершілігі

Экологиялық тәрбие бала кезден бастап қалыптасып, адам бойында табиғатқа деген жауапкершілікті дамытуға бағытталады. Балабақшада экологиялық тәрбие беру – бұл болашақта табиғатты қорғауға арналған белсенді азаматтарды тәрбиелеудің алғашқы қадамы болып табылады. Әрбір бала табиғаттың бір бөлігі ретінде, оның сұлулығын сақтауға, қорғауға жауапты екенін түсінсе, қоғамның экологиялық мәдениеті арта түспек.

Қорытынды

Қоршаған ортаның жағдайы туралы бала кезден бастап дұрыс білім мен тәрбие беру, экологиялық мәдениетті қалыптастыру – ұлт болашағының негізі. Балабақшада экологиялық тәрбие беру арқылы біз балаларды тек табиғатты сүйетін емес, оны қорғайтын және өз іс-әрекеттері арқылы қоршаған ортаға оң ықпал ететін азаматтар етіп тәрбиелей аламыз. Тек осылайша, табиғат пен қоғамның үйлесімді дамуына үлес қосатын ұрпақ тәрбиелей аламыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Жапанова Р. Н., Аширбекова Қ. С. МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ ТӘСІЛДЕРІ – 2018. – №. 3. – С. 90-93.
2. Ғалиева А. Н., Ахметова Г. Б. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру жұмысын ұйымдастыру.
3. Интернет желісі

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.